

Piękno

---

na podstawie opowiadania Barbary Kosmowskiej „Fan-fatalne zauroczenie”

z tomu „Gorzka czekolada i inne opowiadania o ważnych sprawach”

oraz rozdziału „Piękno” z książki „Z dzieckiem w świat wartości”

(materiały: ww. zbiór opowiadań, duże kartki papieru, flipchart, pisaki)

Zadania dla nauczyciela:

Przeczytaj opowiadanie „Fan-fatalne zauroczenie” z tomu „Gorzka czekolada i inne opowiadania o ważnych sprawach”.

Byłoby dobrze, gdyby uczniowie wcześniej mogli sami przeczytać to opowiadanie, a nauczyciel przeczytałby je ponownie głośno na lekcji.

Przeczytaj też rozdział „Piękno” z książki Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej „Z dzieckiem w świat wartości”.

Cele lekcji:

1. Uwrażliwienie uczniów na piękno, potrzeba rozwijania poczucia piękna (np. poprzez odwiedzanie wystaw dzieł sztuki, udział w koncertach muzyki klasycznej, działania wolontariackie, wycieczki krajoznawcze).
2. Pokazanie wielu aspektów piękna i tego, jak się ono zmieniało na przestrzeni wieków.
3. Uczenie myślenia – krytycznego i przyczynowo-skutkowego.
4. Ćwiczenie uważnego słuchania.
5. Ćwiczenie wypowiedzi publicznych.
6. Ćwiczenie umiejętności dyskusji - stosowania logicznych argumentów i kulturalnego odpierania argumentów przeciwnej strony.
7. Kształcenie umiejętności szukania informacji w różnych źródłach – zarówno internetowych (np. Wikipedia), jak i książkowych (np. Słownik Języka Polskiego)

Przebieg lekcji:

1. Przeczytanie uczniom opowiadania „Fan-fatalne zauroczenie”.
2. Opowiedzenie tekstu przez chętnych uczniów, wskazanie punktów zwrotnych w opowiadaniu.
3. Dyskusja.

Dyskusja:

Co może być piękne? Poprośmy o wymienienie (np. krajobraz, muzyka, twarz, budynek, obraz, film, spektakl, kolor, przedmiot itp.). Zapiszmy na tablicy to, co wymienią uczniowie.

Zwróćmy uwagę uczniom, że istnieją dwie kategorie piękna – zewnętrzne i wewnętrzne.

Piękno zewnętrzne:

Dzieła ludzi – przygotujmy albumy z malarstwem oraz zdjęcia kanonów urody na przestrzeni wieków; zdjęcia rzeźb, nagrania muzyki – dawnej, współczesnej, zdjęcia mody – dawnej i współczesnej, tomiki poezji dawnej i współczesnej – wszystko, co może ilustrować różnice i zmiany w postrzeganiu, czym jest piękno. Pokażmy fotografie kanonów urody w różnych kulturach – zdeformowane uszy w niektórych plemionach afrykańskich, wydłużane szyje, skrępowane stopy dawnych Japoniek, by były jak najmniejsze, nadmierną tuszę lub chorobliwą chudość itp.

UWAGA: Zauważmy, że kanony piękna wywierały kulturową presję przede wszystkim na kobiety – ze wszystkimi tego negatywnymi konsekwencjami.

Także współcześnie – to przede wszystkim kobiety poddają się operacjom plastycznym w celu poprawienia urody, noszą deformujące stopy, często niewygodne buty na obcasach, odchudzają się lub wręcz głodzą z bardzo złymi skutkami dla zdrowia. Kobiety zwykle nie mają świadomości, jak potężną siłą są kanony piękna, którymi we współczesnym świecie rządzą przemysły: modowy, kosmetyczny i inne, a także media, które z reklam swoich produktów i usług czerpią ogromne zyski. Kobiety, pozostające w przekonaniu, że są to ich autonomiczne decyzje, podejmują pod wpływem kanonów mody i urody działania, które często szkodzą im samym.

Za piękne uważamy też dzieła natury – lasy, góry, akwenty wodne, rośliny, zwierzęta.

Natura tworzy niezbędne warunki dla naszego życia, a przebywanie na łonie natury dobrze wpływa na samopoczucie ludzi i ich zdrowie. Można zatem uznać, że działania na rzecz ochrony tych zasobów są obowiązkiem moralnym człowieka, wynikają z odpowiedzialności za nasze wspólne życie na planecie, są działaniami moralnymi.

Piękno wewnętrzne:

Myśli, osobowość i charakter, czyli praktykowany system wartości danej osoby decydują o tym, czy jest ona prawa, szlachetna, altruistyczna, łagodna, pełna wewnętrznego światła czyli duchowo piękna – czy przeciwnie. Mówiąc o pięknie w sensie moralnym myślimy właśnie o pięknie wewnętrznym danej osoby, które ujawnia się poprzez jej dobre i mądre słowa oraz dobre, wielkoduszne, mądre czyny.

Na podstawie powstałej listy pogrupujmy pojęcia – które piękno jest stworzone przez naturę, które przez człowieka, które jest trwałe, a które ulotne, które jest materialne, a które należy do kategorii duchowej?

Czy istnieje coś, co można nazwać „pięknem obiektywnym”?

Pytanie pomocnicze:

- Jaki kolor jest najpiękniejszy?
- Jakie drzewo jest najpiękniejsze?
- Jaki kwiat jest najpiękniejszy?
- Jakie zwierzę jest najpiękniejsze?

Odpowiedzi będą się różniły – każdy co innego uważa za piękne.

Pokażmy przygotowane materiały (najlepiej na ekranie) kanonów urody w różnych kulturach.

Czy „pięknem obiektywnym” może być piękno duchowe?

Co to jest piękno duchowe?

Czy ktoś brzydki może być jednocześnie piękny i na odwrót?

(Quasimodo, piękna i okrutna Królowa z baśni o Śnieżce itp. – poprośmy o jak najwięcej przykładów).

- Jakiego opiekuna/ jakiej opiekunki szukał Filip dla swojej ukochanej szynszylki?
- O jakim pięknie myślał Filip szukając opiekunki dla szynszylki?
- Jakie potencjalne opiekunki zgłaszały się po przeczytaniu anonsu Filipa?

Jakie piękno nie zawsze prowadzi do dobra?

Dlaczego dobro duchowe jest warunkiem piękna?

Co to znaczy być pięknym „od środka”?

Co miała na myśli Anulka określając tak Filipa?

Piękno wewnętrzne to odwaga cywilna, dobro, mądrość, wielkość.

Przeczytajmy biografię Mahatmy Ghandiego i pokażmy uczniom jego zdjęcie – czy ten wybitny człowiek był piękny w myśl współczesnych standardów piękna fizycznego? Co powodowało, że jednak można go nazwać pięknym?

Co sprawia, że chcemy się z kimś przyjaźnić i możemy ją/jego uznać za prawdziwą przyjaciółkę/przyjaciela – uroda, zamożność tej osoby, inne zewnętrzne atuty czy zalety jej/jego charakteru i umysłu?

Jeśli wybieramy przyjaciółkę z powodu jej popularności lub przyjaciela z powodu jego siły fizycznej – co to mówi o naszych intencjach, uczciwości i mądrości wyboru ludzi, którymi się otaczamy i wśród których dorastamy, którzy mają wpływ na nasze decyzje oraz charakter?

Zachęćmy uczniów do stworzenia własnej definicji piękna i zapisania jej na kartkach. Następnie można przeczytać im definicję zaproponowaną w książce „Z dzieckiem w świat wartości” i porównać, na co zwrócono uwagę w obu definicjach.

Jakie piękno jest najważniejsze, najwartościowsze?

Zastanówmy się, jak możemy poprawić piękno/estetykę naszego najbliższego otoczenia – klasy, szkoły, miejscowości.

Ćwiczenie 1. Poprośmy uczniów, by poszukali w swoim otoczeniu osób, które uważają za wewnętrznie piękne – i przeprowadzili z nimi rozmowy na temat tego, co jest dla nich w życiu najważniejsze, jakimi kierują się zasadami, kto im te zasady czy wzorce przekazał, jakie było ich najważniejsze życiowe doświadczenie, gdy ktoś ich wsparł lub oni komuś pomogli itp.

Lekcję można zakończyć wspólnym wyjściem do galerii sztuki, muzeum lub na koncert, lub posłuchaniem pięknej poezji ew. muzyki z płyt (np. fragmentów symfonii *Z Nowego Świata* Antoniego Dworzaka lub *Czterech pór roku* Antoniego Vivaldiego).